

## **ОБЛІК БЕЗОПЛАТНО ОДЕРЖАНИХ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ**

Одним із основних завдань обліку основних засобів є надання повної, правдивої, неупередженої інформації користувачам цієї інформації про їх стан. Основні засоби, як економічна категорія, розглядається науковцями дуже часто, проте у зв'язку із впровадженням в дію Податкового кодексу України, питання обліку безоплатно одержаних основних засобів набуває дискусійного характеру. Враховуючи відмінності у бухгалтерському і податковому обліку безоплатно одержаних основних засобів, метою дослідження є критична оцінка обліку безоплатно одержаних основних засобів згідно чинного законодавства України, враховуючи вимоги Податкового кодексу України та національних П(С)БО та надання рекомендацій щодо управлінського аспекту обліку безоплатно одержаних основних засобів.

У результаті дослідження було встановлено таке.

1. Згідно із п.10 П(С)БО 7 «Основні засоби» в бухгалтерському обліку первісна вартість безоплатно одержаних основних засобів дорівнює справедливій вартості на дату отримання такого об'єкта, збільшену на вартість витрат, що пов'язані із його придбанням, що передбачені п. 8 П(С)БО 7 «Основні засоби».

При цьому, визначення справедливої вартості здійснюється відповідно до вимог П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств», згідно з яким справедлива вартість — це сума, за якою може бути здійснено обмін або оплата зобов'язання в результаті операцій між обізнаними, зацікавленими і незалежними сторонами. Крім справедливої вартості, первісна вартість безоплатно одержаного об'єкта основного засобу включає витрати, що пов'язані із сплатою обов'язкових податків і зборів, витрати по доставці і доведення об'єкта до стану в якому його можна використовувати (п.8 П(С)БО 7 «Основні засоби»).

У листі МФУ від 17.11.2003 року №31-04200-04-5/5570 зазначено, що «... вартість отриманого безоплатно основного засобу і сума переоцінки необоротного активу до складу капітальних інвестицій не включаються і на рахунку 15 «Капітальні інвестиції» не відображаються. Вартість таких основних засобів зараховують одразу на рахунок з обліку основних засобів з одночасним відо-

браженням на рахунку з обліку додаткового капіталу, а витрати, понесені з метою доведення основного засобу до експлуатаційних параметрів відображати на рахунку з обліку придбання основних засобів і списуються на збільшення їх балансової вартості».

Ця вимога прописана також у п.13 Методичних рекомендацій №561, зокрема безоплатне одержання основних засобів для цілей бухгалтерського обліку розглядається як збільшення додаткового капіталу. При цьому збільшення додаткового капіталу здійснюється на суму, що дорівнює справедливій вартості безоплатно одержаного об'єкта основних засобів, без врахування інших обов'язкових платежів і витрат, що здійснюються для доведення об'єкта до стану в якому його можна використовувати. Сплачені суми вказаних інших витрат не можуть бути додатковим капіталом підприємства. Такі «додаткові» витрати збільшують виключно первісну вартість об'єкта основного засобу.

Враховуючи, що для цілей бухгалтерського обліку безоплатно одержаний об'єкт основного засобу належить до об'єктів, що амортизується, в т.ч. у випадку його поліпшення потреби створювати окремий об'єкт основних засобів немає, адже сума поліпшення буде додаватися до первісної вартості безоплатно одержаного об'єкта основних засобів, пропонуємо в робочому плані рахунків підприємства до рахунку 15 «Капітальні інвестиції» відкрити субрахунок 156 «Одержані основні засоби, що не збільшують витрати на капітальні інвестиції» на якому здійснювати облік безоплатно одержаних основних засобів на суму справедливої вартості, а облік «додаткових» витрат здійснювати на субрахунку 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів». Усю цю інформацію рекомендуємо оформити в якості додатка до наказу про облікову політику підприємства.

Отже, в бухгалтерському обліку безоплатно одержаного основного засобу доцільно виділяти один об'єкт обліку, який буде оприбутковано за первісною вартістю, яка буде амортизуватися і складатися із вартості самого безоплатно одержаного основного засобу і витрат на доведення його до стану придатного для використання.

2. Згідно із п.146.1 Податкового кодексу України «... вартість отримано безоплатно об'єктів основних засобів розглядається як окремий об'єкт амортизації». Щодо поліпшення безоплатно отриманих основних засобів, то вимоги Кодексу дещо відрізняються від вимог П(С)БО 7 «Основні засоби». В наслідок цього виникає різниця з порядком ведення обліку об'єктів основних засобів для цілей оподаткування, де у випадку поліпшення

безоплатно отриманих основних засобів необхідно створювати окремий об'єкт амортизації.

Отже, як свідчить критичний аналіз організації бухгалтерського обліку є невирішені питання, що пов'язані із економічним обґрунтуванням порядку відображення безоплатно одержаного основного засобу. Для цілей бухгалтерського обліку безоплатно одержаного основного засобу доцільно виділяти один об'єкт обліку, який буде оприбутковано за первісною вартістю, що буде амортизуватися і складатися із вартості самого безоплатно одержаного основного засобу, в т.ч. витрати на його поліпшення. В той час, як для цілей податкового для обліку витрат на поліпшення безоплатно одержаного основного засобу необхідно створювати окремий об'єкт амортизації. Тому в наказі про облікову політику підприємства рекомендуємо передбачити яким чином доцільно отримувати своєчасну і достовірну інформацію про безоплатно одержані основні засоби для цілей бухгалтерського і податкового обліку з метою прийняття оптимальних управлінських рішень.

### **Список використаних джерел**

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року №2755-VI.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Затверджене наказом МФУ від 27.04.2000 року №92 (зі змінами та доповненнями).
3. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: Затверджені наказом МФУ від 30.09.2003 року №561.
4. Лист МФУ від 17.11.2003 року №31-04200-04-5/5570

**Резнік М.О.**, магістрант  
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»  
Науковий керівник — к.е.н., доцент М.М. Кругла

## **ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР**

У системі методів управління виробництвом аналіз виробничої програми зернових культур дає можливість здійснювати контроль за виробництвом, економічно обґрунтовувати управлінські рішення, виявляти і більш повно використовувати резерви виробництва.